

DENET VERGİ DUYURU

Duyuru Tarihi : 27.05.2020
Duyuru No : 2020/112
Yayımlandığı Yer : T24 - Bağımsız İnternet Gazetesi -
27 Mayıs 2020

Erdoğan SAĞLAM
YMM, Eski Hesap Uzmanı

5 SORUDA VERGİ BORÇLARINDA TECİL UYGULAMASI...

Tecil faizinin gider yazılabilmesi mutlaka sağlanmalı, çünkü gerekçesi yok, gecikme zammının gider yazılması ise tartışmaya açılmalı

İçinde bulunduğumuz kriz ortamı vadesinde ödenmeyen vergi borçlarının miktarını artırdı. Düşünüyorum bir mükellef, vadesi (son ödeme günü) geçen vergi borcunu neden ödemez? Çünkü vadesi geçtiği halde ödenmeyen vergi borçlarına gecikme zammı uygulanıyor. Halen gecikme zammı oranı, 30 Aralık 2019'dan beri aylık yüzde 1,6 (yıllık 19,2) ve bu zam vergi matrahından indirilemediği için reel oran daha yüksek. (Ana konumuz olmadığı için kısaca değineceğim. Kredi kullanıp vergi borcu ödendiğinde kredi faizi gider yazılabiliyorken neden gecikme zammı gider yazılmıyor? Bunu, caydırıcı olması için, diye cevaplandırabilirsiniz, o zaman şunu sorarım: Gecikme zammı oranının kredi faizinden yüksek olması yeterince caydırıcı değil mi? Konu konuyu açıyor, gecikme zammı oranı mevduat ve kredi faizlerinin çok üstünde kaldı, acil güncelleme bekleniyor!)

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2019 yılında 9,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.809 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 88.110 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Girişte sorduğum soruyu şöyle cevaplandırabilirim:

- * Borcunu kısa bir süre için ödemeyecek borçlu kredi prosedürleri ile uğraşmak istemiyor olabilir.
- * Limitlerin dolmuş olması gibi nedenlerle kredi kullanma olanağı bulunmayabilir. Yani pahalı da olsa vergi borcunu ödememek son çare olarak düşünülebilir.
- * Vergi borcunu ödemeyerek vergi kredisi kullanmak pratik olduğu için tercih edilebilir.
- * Af veya yeniden yapılandırma beklentisi mükellefleri bu yola itebilir. Eğer toplumda böyle bir beklenti oluşmuşsa, inandırıcı şekilde bu beklenti kırılmazsa (ki bunu kırmak çok zordur) en kısa sürede sınırlı da olsa bir yapılandırma yasası çıkarmak (kaçınılmaz demeyelim ama) faydalı olabilir.

Geçmiş örnekler gösteriyor ki, yapılandırmadan yararlanan borçluların önemli bir kısmı ödenmiyor, yani yapılandırma zaman kazanmak için kullanılan bir yöntem. Ancak yapılandırmadan yararlanıp ödemelerini düzenli olarak yapanların varlığını da inkâr edemeyiz. Gelir İdaresi yapılandırma sonuçlarını açıklarsa bu eğilimi net bir şekilde görebiliriz.

Ancak yapılandırma beklentisi olanların dahi kullanabileceği kalıcı bir uygulama olan "tecil ve taksitlendirme" olanağı bugünkü yazımızın konusunu oluşturuyor.

Bu uzun girişten sonra tecil uygulamasını soru cevap şeklinde açıklayacağım. Uyarıyorum bundan sonrası teknik bilgidir...

1. Tecil nedir?

Vergi borcunun vadesinde ödenmesi, haciz uygulanması veya haczedilen malın paraya çevrilmesi borçluyu çok zor duruma düşürecekse, bu borcun talep üzerine ve şartların sağlanması kaydıyla tecil edilerek taksite bağlanmasına "tecil" deniyor. Kanunda bir "genel/normal tecil", bir de 2018'de getirilen "avantajlı tecil" uygulaması var.

Avantajlı tecil, genel tecil uygulamasından tecil süresi, faiz oranı ve teminat açısından daha uygun.

Avantajlı tecilden yararlanılabilmesi için;

- a) Tecil başvuru tarihi itibarıyla aralıksız en az 3 yıl süreyle gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olunması,
- b) Geriye doğru 3 yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni sürelerinde verilmiş olması (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmıyor),
- c) Kapsama giren ve başvuru tarihi itibarıyla vadesi 1 yılı geçmemiş borcun, borç ödemede **hüsnüniyet sahibi olunmasına rağmen ödenememiş olması** şartlarının bir arada bulunması gerekiyor. (Bu son şartın nasıl tespit edildiğini ben de merak ediyorum.)

2. Tecil yetkisi kimde?

Normal tecil yetkisi aşağıdaki birimler tarafından kullanılıyor:

- 600 bin liraya kadar Vergi Dairesi Başkanı,
- 400 bin liraya kadar Defterdar,
- 200 bin liraya kadar Bağımsız Vergi Dairesi Müdürleri,
- 50 bin liraya kadar Bağlı Vergi Dairesi Müdürleri.

Avantajlı tecil yetkisine ise řu birimler sahip:

- Vergi dairesi başkanlıkları için, 600.000 TL
- Defterdarlıklar için, 400.000 TL

3. Tecil faizi oranı kaç ve tecil süresi nasıl belirlenir?

Normal tecil faizi oranı 30 Aralık 2019 tarihinden beri yıllık yüzde 15. Gecikme zammı oranı gibi bu oran da çok yüksek, vergi matrahından indirilememesi sebebiyle efektif oran daha da yüksek. (*Üstelik tecil faizinin gecikme zammının aksine ödemenin İdarenin rızası ile geç yapılması nedeniyle vergisel açıdan gider yazılmamasının hiçbir izahı yok!*) Bu oran için de acil güncelleme beklentisi var.

Genel tecil süresi likidite oranına göre 36 ayı geçmemek üzere belirleniyor. Likidite oranı bilanço usulüne göre defter tutan mükelleflerde řu formüle göre hesaplanıyor:

Likidite Oranı = (Dönen Varlıklar - Stoklar) / Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

- * Likidite oranının 1'den büyük olması durumunda borç tecil edilmiyor.
- * Likidite oranının 1 veya 1'den küçük ve 0,50'den büyük olması durumunda 18 aya kadar tecil yapılabilir.
- * Likidite oranının 0,50 veya 0,50'den küçük olması durumunda ise borçlar 36 aya kadar tecil edilebilir.

Avantajlı tecil faizi oranı ise mükelleflerin, likidite ve kaldıraç analiz tablolarına göre ayrı ayrı tespit edilen dereceler toplanarak belirlenen "çok zor durum derecesi"ne göre genel tecil faizinin belirli bir yüzdesi esas alınarak hesaplanıyor. Tecil süresi de çok zor durum derecesine göre tespit ediliyor.

4. Teminat verilmesi zorunlu mu?

Genel tecil ancak teminat verilmesi şartıyla mümkün. Borç tutarının 50.000 lirayı aşmaması durumunda teminat aranmıyor, bu tutarın üzerindeki borçlarda ise aşan kısmın yarısı kadar teminat gerekiyor. Teminatın illa da teminat mektubu olması şart değil. Sabit kıymetler teminat gösterilerek tecil de mümkün, teminat değerlemesini vergi dairesi yapıyor.

5. Tecili mümkün olmayan borç var mı?

Geçici vergi, özel tüketim vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, özel iletişim vergisi, harçlar (ikmalen tarhiyata dayanan tapu harçları hariç) ve fonlar, paylar (eğitime katkı payı ve buna ait gecikme zammı dahil), haklar, ecrimisil ve motorlu taşıtlar vergisi (gecikme zammı dahil) ile trafik para cezası borçları tecile edilemiyor. Bunların dışında kalan tüm borçlar ile fer'ilerinin tecili mümkün. Eskiden KDV borçları tecil edilemiyordu, bugün buna engel bir durum yok.

Yazıda parantez içlerinde ifade edilen beklentileri hatırlayalım.

- * Gecikme zammı ve tecil faizi oranları çok yüksek, acilen düşürülmeli.
- * Tecil faizinin gider yazılabilmesi mutlaka sağlanmalı, çünkü gerekçesi yok, gecikme zammının gider yazılması ise tartışmaya açılmalı.
- * Yapılandırma beklentisi kırılamayacaksa acilen bir düzenleme yapılmalı. (Ben vergi ahlakını bozduğu için prensip olarak aflara karşıyım, ancak iktisat eğitimi aldığım için rasyonelim. Kaldı ki içinde bulunduğumuz dönemin özel şartları var.)